

Uredništvo:
Ljubljana, Knačjeva ulica 6. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:
Ljubljana: Knačjeva ulica 6. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja „Jutro“ izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti prejemanja Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 66.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Novo vlado sestavlja dr. Milan Stojadinović

Beograd, 23. junija. r. V teku današnjega dne so se nadaljevale konzultacije na dvoru. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel danes v avdijenco zaradi konzultiranja glede rešitve vladne krize ob 10. g. dr. Antona Korošca, ob 11. g. Jovana Jovanovića, ob 15. g. dr. Mehmeda Spaho in ob 16. uri g. Svetislava Hodžero.

Beograd, 23. junija. M. G. dr. Vladko Maček je danes ob 9.20 v spremstvu nekaterih ožjih sodelavcev in prijateljev odpotoval iz Beograda in se vrnil v Zagreb.

Beograd, 23. junija. M. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je nocoj ob 21. sprejel v avdijenco finančnega ministra g. dr. Milana Stojadinovića in mu poveril mandat za sestavo vlade.

Italija hoče protektorat nad Abesinijo

Mussolini izkorišča nemško taktiko napram Nemčiji za dosego svojih ciljev v Abesiniji

Pariz, 23. junija. r. Angleški minister Eden, ki je imel dva dni trajajoče razgovore s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Lavalom glede posledic angleško-nemškega pomorskega sporazuma, je sinoči odpotoval v Rim, da stopi v osebne stike z Mussolinijem in tudi njemu pojasni najnovejšo akcijo angleške diplomacije, ki je napravila vtis, kakor da Anglija zapuša skupno fronto velesil in se skuša na lastno roko sporazumeti z Nemčijo. V Rimu bo ostal Eden dva do tri dni, narkar se bo znova ustavil v Parizu, da nadaljuje razgovore z Lavalom, ker do sedaj ni mogel prepričati Francije, da je angleška politika v skladu s francosko-angleškim zavezništvom.

Po sodbi pariških diplomatskih krogov pa Eden nima samo naloge zagovarjati v Rimu angleško-nemški pomorski sporazum, marveč v prvi vrsti posredovati v italijansko-abesinskem sporu. V tem pogledu bo naletel Eden na velike težave. Že ob priliki nedavnega razgovora z angleškim poslanikom v Rimu je Mussolini kategorično izjavil, da Italija ne bo niti za trenutek pomišljala in izstopila iz Društva narodov, ako bi svet Društva narodov sprejel glede abesinske pritožbe kako resolucijo, ki bi ne bila v skladu z interesi Italije v vzhodni Afriki. Pri tej priliki je Mussolini ponovno opozoril na to, da je mirna poravnava abesinskega konflikta mogoča samo tedaj, ako dobi Italija nad Abesinijo sličen protektorat, kakor ga ima Anglija nad Egiptom in Francija v Maroku. V ostalem pa je Mussolini angleškemu poslaniku namignil, da Italija ni prav nič bolj kršila francosko-angleško-italijanski dogovor glede nedotakljivosti Abesinije, kakor je kršila Anglija s sklenitvijo angleško-nemškega pomorskega sporazuma versajsko mirovno pogodbo in druge pogodbe med velesilami.

Angleški poslanik je s svoje strani opozoril Mussolinija na to, da postopanje Italije v abesinskem konfliktu zelo ogroža enotno fronto velesil, ki je bila določena v Stresi. Mussolini je vztrajal pri svojem mnenju, da posebni angleško-nemški sporazum v mnogo večji meri ogroža to fronto.

Baš zaradi tega stališča Mussolinija se je angleška vlada odločila, da pošlje ministra Edena v Rim, da bi skušal poslednjič doseči mirno poravnavo italijansko-abesinskem konfliktu, ki se bo sicer

neizogibno razvil v italijansko - angleški konflikt.

Izjava abesinskega cesarja

London, 23. junija. AA. Današnji »Sunday Chronicle« priobčuje intervju, ki ga je dal njegovemu poročevalcu abesinski cesar. V tem intervjuju poudarja cesar, da se Abesinija zaveda svojih dolžnosti kot članica Društva narodov in podpisnica Briand-Kelloggovega pakta ter ne bo opustila nobene poti, da se prepreči oborožen spopad. Ne moremo si misliti, je dejal abesinski cesar, da se Društvo narodov ne bi posrečilo urediti tega spora. Doslej nisimo mobilizirali niti ene vojaške enote, še manj smo pa kje zbirali čete. Trudimo se, da vse storimo, da se čim prej najde ugodna mirna ureditev spora. Toda če se bo ta stvar še dalje odlašala in s tem Italiji dajala priložnost, da se pripravi za vojno, bo potrebno, da se tudi mi za ta primer resno pripravimo.

Grški oficirji v abesinski vojski?

Pariz, 23. junija. AA. Po neki nepotrjeni vesti iz Carigrada nameravajo grški častniki, ki so po nedavni grški revoluciji zbežali v Turčijo, stopiti v abesinsko vojsko.

Opravičilo zaradi incidenta v Addis Abebi

Rim, 23. junija. AA. Agencija Stefani poroča iz Addis Abebe, da je abesinski zunanji minister obiskal italijanskega poslanika ter se uradno v imenu abesinske vlade in v svojem imenu opravičil zaradi incidenta, ki se je pripetil pred nekaj dnevi prvemu tajniku italijanskega poslanstva, ko je neki abesinski oficir raztrgal italijansko zastavo. Abesinski zunanji minister je izjavil, da so krivci v zaporu in da se vrši preiskava proti njim. Izid te preiskave bo abesinska vlada sporočila italijanski vladi. Italijanski poslanik je to izjavo sprejel na znanje. V političnih krogih trde, da italijanska vlada stoji na stališču, da s to opravičbo abesinskega ministra incident še ni likvidiran. Italijanska vlada bo predvsem počakala izida preiskave.

Novi transporti

Neapelj, 23. junija. AA. V vzhodno Afriko je odplul parnik »Gange« z 29 oficirji in 50 podoficirji, 1800 vojakov in znatnimi količinami vojnega materiala. Obenem je odplul tudi parnik »Confidenza« z velikim številom konj in precejšnjim tovorom velikega vojnega materiala.

Rooseveltova socialna zakonodaja

Uvedba splošnega zavarovanja za starost in brezposelnost — Skrbstvo za siromašne matere in deco — Reforma bankarstva

Washington, 23. junija. d. Rooseveltov sunek proti velekapitalu, velikim dediščinam, darilom in visokim dohodkom z novim davčnim zakonom, kakor tudi preteklo sredo v zveznem senatu s 76 proti 6 sprejeti načrt socialnega zavarovanja, dokazuje, da se ameriška vlada čim dalje bolj odvrča od politike brezbrzičnosti, čeprav bo socialno zavarovanje izvedeno po posameznih državah in ne kot zvezni ukrep. Zavarovanje zoper brezposelnost, ki predstavlja važen del socialnega zavarovanja, bo obsegalo 25 milijonov delavcev. Renta brezposelnih delavcev, starih nad 65 let, naj bi znašala 35 dolarjev na mesec. Ker je ta načrt reprezentativna zbornica odobrila že pred dvema mesecema, se imajo izvršiti le malenkostne izpremembe v besedilu, preden bo postal zakon. Glavne točke predloga o socialnem zavarovanju so naslednje:

1. Starostne rente za siromašne osebe nad 65 let starosti naj plačujejo posamezne države.
2. Letne rente za nameščence nad 65 let starosti v zneskih od 52,50 do 85 dolarjev na mesec se izplačujejo po višini nameščenih prispevkov. Izplačevanje te rente naj bi se pričelo leta 1942. Sredstva naj bi se zbrala na ta način, da bi prispevali delodajalci in delojemalci po en odstotek. Ta davek naj bi se zvišal vsaka tri leta za pol odstotka, tako da bi narastel do 3 odstotkov v letu 1949. Nameščenec bi se obdavčilo samo prvih 3000 dolarjev.
3. Poravnava upravnih stroškov naj bi bila pobuda vladam posameznih držav za ustvaritev zavarovanja zoper brezposelnost. V to svrhu naj bi se obdavčili vsi delodajalci, ki zaposlujejo nad 10 delavcev. Davek naj bi znašal na podlagi merilnih izkazov

leta 1936 en odstotek, naslednje leto dva odstotka, od leta 1938 dalje pa 3 odstotke. 4. Za oskrbo otrok bi prispevala zvezna vlada tretjino stroškov posameznim državam. Enako visoke zneske bi prispevala zvezna vlada za pokritje stroškov posameznim državam za oskrbo siromašnih mater in otrok, kakor tudi za preskrbo pohabljenih otrok. K temu bi prišle še podpore posameznim državam za splošno pospeševanje javnega zdravstva.

Sedaj preostaja, da parlament sprejme še agrarne zakone. Posebno ostra borba je bila v senatu za reformo bankarstva in za zakon o odstranitvi holding-društev, ki so ponekod izvajala pravo finančno diktaturo. Sedanje parlamentarno zasedanje bo trajalo še nekaj tednov, nakar bo zaključeno.

Spremembe v diplomatski službi

Beograd, 23. junija. r. »Službene Novine« objavljajo ukaz o napredovanju in premeštvah v diplomatski službi. V višjo skupino so napredovali Vladislav Martinac, načelnik političnega oddelka zunanjega ministrstva, dr. Nikola Moskotelo, svetnik zunanjega ministrstva in dr. Vojislav Radovanović, tajnik poslanstva v Londonu; premeščeni so dr. Ljudevit Koser, svetnik zunanjega ministrstva za generalnega konzula v Celovcu, Vladimir Milanović, svetnik poslanstva v Bukaresti v zunanje ministrstvo, Vladimir Šaponjić, tajnik zunanjega ministrstva za konzula v Korči, dr. Teobald Vodušek, podkonzul v Trstu, za tajnika zunanjega ministrstva in Mihajlo Babamović, tajnik zunanjega ministrstva za vicekonzula v Pečuju.

Odhod čl. poslanika

Beograd, 23. junija. p. Danes dopoldne je zapustil Beograd in odpotoval na svoje novo službeno mesto v praškem zunanjem ministrstvu dosedanji češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. dr. Paul Wellner. Na kolodvoru so se poslovili od njega v imenu predsednika vlade pomočnik zunanjega ministra dr. Purić, z višjimim uradniki ministrstva, osobje češkoslovaškega poslanstva, francoski in rumunski poslanik ter veliko število osebnih prijateljev odhajajočega diplomata.

Kongres mednarodne trgovinske zbornice

Pariz, 23. junija. AA. V ponedeljek 24. t. m. se začne osmi kongres mednarodne trgovinske zbornice, ki se ga bo udeležilo nad tisoč delegatov iz evropskih držav in Amerike, dalje Kitajska, Japonska, Avstralija in Britanska Indija. Na dnevnem redu kongresa so med drugim vprašanja problemi organizacije, produkcije, mednarodna trgovina, ureditev transportnih sredstev, vprašanja kapitala itd. Jugoslavijo bo na tej konferenci zastopal minister n. r. Ivan Mohorić, narodni poslanec in generalni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani.

Reforme v italijanski vojski

Rim, 23. junija. k. Vojno ministrstvo je večer izdalo odredbo, s katero se premešča poveljstvo armadnih zborov v Florenci in Veroni bližje meji. Poveljstvo florentinskega armadnega zbora je bilo premeščeno v Verono, poveljstvo veronskega pa v Bolcan. Po drugi odredbi ministrskega sveta se formacijsko številčno stanje italijanskega vojnega letalstva v mirovnem času poveča za 500 enot. Ta odredba stopi v veljavo 1. julija.

Mednarodni festival vojaških godb

Pariz, 23. junija. AA. Danes se je v živalskem vrtu v boulognskem gozdu ob ne navadno lepem vremenu vršil festival inozemskih vojaških godb. Koncertni del so izvajale belgijska, norveška, italijanska in ameriška godba. Koncertu je prisostvovala velika množica poslušalcev.

Darilo abesinskega cesarja predsedniku Poljske

Varšava, 23. junija. AA. Abesinski cesar je daroval predsedniku poljske republike prekrasnega leva, ki je večerj prispel v Varšavo v posebni kletki in so ga takoj prepeljali v varšavski živalski vrt.

Kako si Avstrijci ustvarjajo prijatelje

Dunaj, 23. junija. AA. Kakor znano so pred kratkim zaprli lektorja angleščine na graški univerzi Adama, ki je angleški državljan. Očitno so mu nacionalno socialistično delovanje. Glede na to se je vršil proti njemu proces zaradi veleizdaje. Zdaj so pa kazenski postopek ustavili, ker je Adama izjavil, da bo zapustil avstrijsko ozemlje, kakor hitro uredi svoje zasebne stvari. Po tej izjavi so Adama izpustili.

Mednarodna konvencija o delavskih dopustih in pokojninah

Zeneva, 23. junija. AA. Mednarodna delovna konferenca je skoraj soglasno sprejela celotni načrt sklepov, ki jih je izdelala komisija za enomesečni odpocitek delavcev, vendar imajo med tem dopustom premaj plačo. Tudi konvencijo o 40urnem tedniku je konferenca odobrila, in sicer z 79 glasovi proti 30. Konvencijo o pravici delavcev do pokojnine so sprejeli soglasno.

Naročite — čitate „ŽIVLJENJE IN SVET“

Naši sokolski prvaki

Savezno prvenstvo sta si priborila br. Boris Gregorka (Ljubljanski Sokol) in s. Julejka Stefanini (Zagreb II.)

Ljubljana, 23. junija.

Danes dopoldne so se na telovadišču Ljubljanskega Sokola nadaljevale in končale tekme za prvenstvo SSKJ. Člani in članice so nastopili še v prostih panogah in sicer: člani v teku na 100 m, v metu krogle, v plezanju po vrvi 7 m ter v skoki v višino in daljino, članice pa v teku na 60 m, metu diska in v skoku v višino. Mnogi od telovadcev, ki so nastopili večeraj na orodju, danes niso mogli nadaljevati tekme deloma radi poškodb, deloma radi nerazpoložnosti odnosno obolenosti — n. pr. br. Primožič — nastopiti v vseh lahkoatletskih točkah, zato končni rezultat ne more nuditi popolnoma točne slike o pravi moči vseh udeležencev tekme. Od 33 prijavljenih članov se je tekme udeležilo 27 in je končni uspeh tekme na orodju in v lahki atletiki naslednji:

Prvak SSKJ br. Boris Gregorka (Ljubljanski Sokol) je dosegel nad 86%. Sledijo mu br. Pristov Janko z Jesenic z 84%, dalje Grilec Konrad (Maribor Matica), br. Budja (Beograd I), Boltežar (Zagreb II), Košnik (Kranj), Malnarič (Ljubljanski Sokol) in Antosiewicz (Ljubljanski Sokol). Nad 75% dosegljivih točk je doseglo 11 tekmovalcev. Po črutih so bili udeleženi pri tekmah: iz Ljubljane 7, iz Beograda 5, iz Zemuna 1, z Jesenic 1, za Kranj 3, Celje 1, iz Zagreba 6 in iz Maribora 3. Sodniški zbor je bil sestavljen iz bivših mednarodnih tekmovalcev in članov župnih TO. Na posameznih orodjih so bili najboljši: Na drogu br. Antosiewicz, na bradli br. Vadvon Jože, na kroglih br. Budja in na konju br. Gregorka. V prostih panogah so bili predpisani za 100

točk gotovi najvišji rezultati, zato so posamezni tekmovalci niso trudili, da bi dosegli posebne vrhunske uspehe, pač pa vsaj predpisano najvišjo znamenko. Enako velja seveda tudi za proste panoge članic.

Članski prvak br. Gregorka Boris je svojo zmago popolnoma zaslužil in je prvi, kar tekmuje, prvak države v celoti. Brata Pristov in Grilec nista razočarala, ker smo pričakovali, da se bosta odlično plasirala. Zelo sta se popravila br. Budja in Boltežar. Posebej je omeniti še br. Košnika iz Kranja in Malnariča (Lj. Sokol), ki sta dosegla svoje do sedaj najlepše uspehe. Stari mednarodni tekmovalac br. Antosiewicz je ponovno z veliko rutino in eleganco izvajal marsikatero težko vajo.

Po mnenju br. načelnika dr. Pichlerja bo zastopala vrsta omenjenih osmih prvoplasiranih bratov našo državo odn. SSKJ na letošnjem vsesokolskem zletu v Sotli. Kakor rečeno pa pri tej tekmi končni uspeh ne more nuditi prave slike, zato ker so bili nekateri odlični tekmovalci na orodju radi poškodb primorani odstopiti od tekmovalja v lahki atletiki. Tako bi v vrsto med drugimi prav gotovo spadali odlični Vadvon Jože ali še drugi. Gotovo bo načelnstvo SSKJ še temeljito pregledalo vrsto, predno bo ta odšla v Sotljo, enako seveda tudi za ostale priprave in treninge za olimpijado, kamor jugoslovanski Sokoli prav gotovo pojdejo in jim je želimo, da bodo enako častno kakor vsolej doslej zastopali svojo domovino in ponovno osvojili če ne prvo vsaj eno izmed zmag in olimpijskih lavoric.

Končno številčno stanje in uspeh prvenstvenih tekem prinesemo jutri.

Francoska vojna mornarica se ne da nadkriliti

Izjava francoskega pomorskega strokovnjaka — Francija se ne čuti več vezane glede omejitve v pomorskem oboroževanju

Pariz, 23. junija. AA. »Intransigeant« poroča, da je neki visoki francoski pomorski strokovnjak dal njegovemu poročevalcu izjavo glede na sklenitev pomorske pogodbe med Anglijo in Nemčijo. Med drugim je dejal:

Naj se zgodi karkoli, nemška mornarica ne sme nadkriliti naše. Francosko

brodovje je veliko in znaša 30 % angleškega. Ponovna svoboda, ki si jo je Francija na tem polju izgovorila, ni treba, da bi vodila v novo oboroževanje. Ta trenutek gradimo nove vojne ladje v skupni tonaži 146.000 ton, če bo potrebno, bo pa Francija lahko še povečala gradnjo novih ladij, ker ima 17 ladjedelnic.

Sporazum Anglija-Irska?

Tajna pogajanja med Londonom in Dublinom — Po doseženem sporazumu bodo sledila še uradna pogajanja

London, 23. junija. AA. Veliko pozornost je v britanski prestolnici zbudil članek današnjega »Sunday Expressa«. List pravi, da se že več mesecev vrše razgovori za sklenitev dokončnega sporazuma med Veliko Britanijo in Irsko. Te razgovore vodi ob popolni izključitvi javnosti več zelo uglednih britanskih in irskih osebnosti, ki jih pa list ne omenja. Angleži zahtevajo od Devalere v glavnem samo to, da se odreče

svojemu republikanskemu programu in popolni izločitvi iz britanskega imperija, s svoje strani pa ponujajo Irski gospodarske in druge ugodnosti. Omenjeni londonski tednik trdi, da stoji ti zaupni in neuradni razgovori tik pred ugodnim zaključkom. Ko bodo razgovori zaključeni, bodo njih rezultati objavljeni, in nato se začne uradni razgovor, katerih uspeh bo s tem že vnaprej zagotovljen.

800 žrtev v Reinsdorfu

Zaključno uradno poročilo o žrtvah eksplozije v tvornici eksploziv v Reinsdorfu

Berlin, 23. junija. r. Sinoči je bilo izdano uradno poročilo o žrtvah eksplozije v veliki tvornici eksploziv v Reinsdorfu. Po dosedanjih dokončnih uradnih ugotovitvah je bilo 68 delavcev ubitih, 34 pa jih pogrešajo in so brez dvoma našli smrt pri eksploziji, tako da znaša skupno število smrtnih žrtev 102, to je dvakrat

toliko, kakor pa so oblasti prvotno priznavale. V bolnicah je še sedaj 83 hudo ranjenih, od katerih se mnogi še vedno bore s smrtjo. 628 oseb je dobilo lažje poškodbe. Eksplozija je torej neposredno prizadela nad 800 ljudi. Večerja je posetil ranjence v bolnici kancelar Hitler.

Vročinski val prihaja

Včeraj so v Londonu zabeležili najvišjo temperaturo v zadnjih treh letih

London, 23. junija. r. Po treh tednih izredno hladnega in deževnega vremena je zajel danes Anglijo docela nepričakovano vročinski val. Temperatura je poskočila danes v Londonu na 82 stopenjev Fahrenheita v senci, kar je najvišja temperatura, kar so jih zabeležili v teku zadnjih treh let. Mesto je kakor izumrlo.

Vse kar leze in gre, je pohitelo v kopališča. Nenadna vročina je zahtevala že več smrtnih žrtev. V bolnicah je nad 300 ljudi, ki so zboleli na sončarici. Če bo vročina trajala dalje, bodo morali v skoro vseh tovarnah podnevi ustaviti delo in bodo delali samo ponoči.

Zaporna kazen za letalske akrobacije

Moskva, 23. junija. AA. Iz Taškenta poročajo, da so odpustili iz službe in obtožili štiri ruske letalce, ki so kljub prepovedi izvajali na letališču akrobacije in ogra-

žali letalski promet. Letalce so obsodili na ječo od 6 mesecev do dveh let. Te stroge kazni so posledica nesreče, ki se je pripetila velikemu letalu »Maksim Gorki«. Razen tega je nedavno blizu Taškenta tresčilo na tla šolsko letalo zaradi akrobacij in je bilo pri tem ubitih pet ljudi.

Dogodki po širnem svetu

Kentska vojvodinja Marina

Se je te dni prvič pojavila v neki londonski šoli in se pogovarjala z učenkami

Grška voliina propaganda

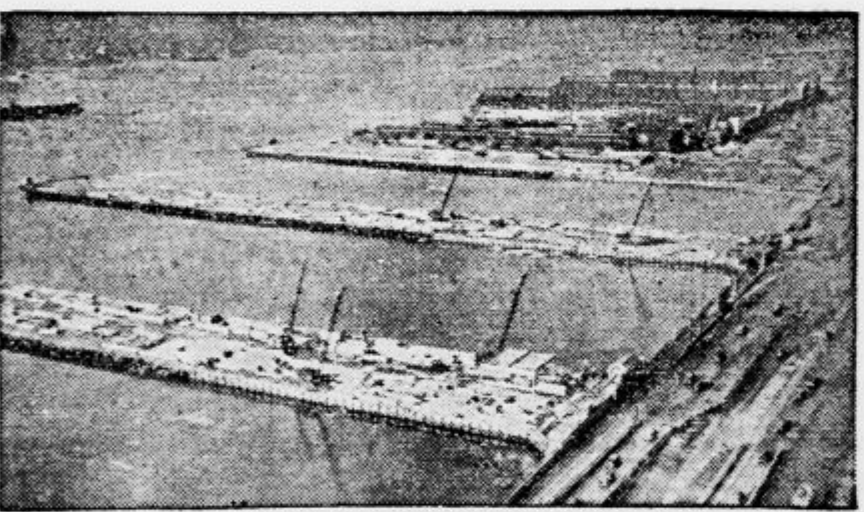
Takole so bile atenske ulice nalepljene s plakati za nedeljske volitve na Grškem

Mussolinija na Sardiniji

Na Sardiniji so zgradili novo mesto, ki je dobilo ime po rimskem ministrskem predniku. Mesteca je prav čedno in šteje zdaj 8000 prebivalcev

Poseben dok za „Normandie“ v New Yorku

V newyorškem pristanišču so morali zgraditi za francoski prekomornik »Normandie« poseben dok. Pozneje se bo tukaj ustavljala tudi nova angleška ladja »Queen Mary«, ki bo druga največja ladja na svetu

Smrtni skok z Eiffelovega stolpa

Te dni je v Parizu neki samomorilec napravil konec svojemu življenju s skokom z Eiffelovega stolpa. Samomorilec je bil neki 23letni ruski begunec, ki se je vrgel v globino s prve platforme. Priletel je na zemljo in se ves razbil.

Človek in Niagara

O rise niagarskih slapov hočejo sedaj sprejeti z velikanskimi razstrelitvami. Ob kanadskem bregu je kakšnih 5000 t žrta skupina skal, ki se je že tako zrušila, da pomeni nevarnost za vso okolico. Tem skalam pojdejo sedaj do živega z dinamitom. Stroški za to bodo znašali 14 500 dolarjev.

Pred tristo leti je umrl

Španski dramatik Lope de Vega. Španska vlada je počastila to znamenito obletnico smrti z veliko slavnostjo, katere so se ob vznosu spomenika de Vega udeležili člani vlade s predsednikom države Zamoro

Sedem socialnih grehov

Canon Donaldson našteva sedem socialnih grehov naše dobe, ki so:

1. Politika brez načel.
2. Bogastvo ob brezdelju.
3. Uživanje brez vesti.
4. Znanje brez značaja.
5. Kupčija brez morale.
6. Znanost brez človečnosti.
7. Pobožništvo brez žrtve.

Osemsto spominkov

Francoski veleposlanik »Normandie« je Američane tako razvnel, da so si ga ogledovali v množicah. Marsikateri si je pri tem prilastil spominek, ki ga je mimogrede izmaknil in odnesel s seboj. Ko so na ladji prešteli manjkajoče predmete, so ugotovili, da so obiskovalci odnesli z nje 500 pepelnikov in 300 žlic.

Otroški muzej v Angliji

Londonski otroci imajo v South Kensingtonu muzej, ki popolnoma ustreza zahtevam in željam mladoletnikov. V tem muzeju so otroci lahko do mile volje igrati z lokomotivami in vlaki, ladjami in letali. Časih dovolijo otrokom kakšen model celo razbiti. Škoda popravi muzej ne da bi za njo terjal povračila od staršev. V muzeju je tudi predavalnica, kjer razlagajo strokovnjaki otrokom pomen vseh mogočih igrar. K tem predavanjem imajo dostop izključno otroci.

K smrti francoskega prosvetnega ministra

Pokojni minister Marcombes

Šmarjetna gora — prenovljena

Malo čez enajsto dopoldansko uro se vsedem pri ljubljanski evangelijski cerkvi v avtobus, ki vozi iz Ljubljane v Kranj in Trzin, četrt pred dvanajsto uro že izstopim pod gastejskim klancem v Kranju. Vzpnem se po poti, ki vodi mimo Kalvarije na Sv. Jošta. Pod tremi kalvarijskimi križi ne grem na levo, temveč zavijem na desno, ker sem se spotoma odločil za Šmarjetno goro. Prepričan sem, da velik odstotek naših planincev, ki je oblezel že vse najvišje vrhove naših planin, še ni bil na Šmarjetni gori, ki je bila dosedaj pastorka med našimi planinami. Da pa tega omalovaževanja ne zasluži, o tem sem se kmalu na svojem potu prepričal. Na desni leži beli Kranj, ki se je v letih po vojni razvil v pravi jugoslovanski Manchester. Od vseh strani ga obkrožajo same tovarne. To slikovito ležeče mesto je v zadnjih desetih letih skoraj potrojilo število svojega prebivalstva. Sivkasto zelena Sava mu pere noge, vrhove njegovih cerkev in hiš pa zlati vroče poletno sonce.

Pot, po kateri sem se vzpenjal, je lepa in do polovice gore obsevana od sonca. Ker so bile smreke ob nji nedavno posekane. Tam, kjer dela pot ovinko, so postavljene klopi za odpočitek. V drugi svoji polovici je pa pot vsa senčna, ker se vije med samimi visokimi smrekami. Sicer je pa vsa pot tako zlozna in lepa kakor naša rožniška. Povsem počasi in polagoma sem stopal po nji, vendar pa ni kazala moja ura še polovice po dvanajsti, ko sem zagledal pred seboj razvaline šmarjetske cerkvice s še dobro ohranjenim zvonikom. Malo višje od teh razvalin nekdanje romarske cerkvice pa stoji med zelenjem cvetočih lip in že odvetelih divjih kostanjev planinski dom, ki je ves prenovljen in bel, kakor da je postavljen iz samega marmorja. Na veliki terasi pred domom so postavljene mize in klopi. Vsedel sem se na klop in začel — piti. Pa nisem pil ne žganja ne vina, pil sem — lepoto, ker tako lepega razgleda se nisem nadejal niti v sanjah.

Kakor na dlani, kakor na mizi pred teboj leži vsa lepota naše Gorenjske ob Ljubljano do Triglava. Cankar je nekoč to-le pripovedoval: — Ko je trozil Bog po svetu bisere zemeljskih lepot, je prišel že ves truden od dela tudi na našo Gorenjsko. V rokah mu je ostalo samo še nekaj malo, toda najlepših biserov. Te je raztresel po zemlji ob Ljubljano do Triglava,

potem je pa počival in gledal. — Meni se zdi, da so počivale njegove svete noge na Šmarjetni gori, odkoder je gledal svoje bisere in bil vesel njih lepote, kakor sem bil vesel jaz, ker tolke lepote na tako majhnem koščku zemlje ni nikjer na svetu. Pred leti nekoč sem se vzel na Storžič, kateremu ne sega Šmarjetna gora niti do kolen. Pa moram povedati, da je Šmarjetna gora, kar se tiče razgleda, tisočkrat bolj hvaležna gora kakor njen stric, visoki Storžič.

Tu sem bi pripeljal človek učenke in učenke naših sol na izlet, pa bi se obrnil z njimi proti jugu in severu, proti vzhodu in zahodu in bi jim takole pripovedoval: Poglejte, tamle se je rodil Prešeren, tam Jenko, ki oba počivata na kranskem pokopališču. Tamle so Brezje, zadaj pa rojstni kraj škofa Jegliča. Tam Bled s kraljevskim dvorcem, na zahodu so se rodili Tavčar, Krek, Kalan, Ušeničnik. Pokazal bi jim potjo Vrhniški, ki nam je dala Cankarja. Nešteto naših slavnih imen bi lahko imenoval ob vsaki vasi, ob vsakem kraju ob Ljubljani do Triglava, ker če gleda človek s Šmarjetne gore, vidi odprt pred seboj naš biografski leksikon, vidi kakor na dlani velik del naše kulturne zgodovine.

Iz omotice napoja lepote razgleda me je vzbudila lepa, mlada gospa upraviteljica te najmlajše planinske postojanke, ki me je povabila v dom in mi tam pokazala mnogo novega. Tega je pa veliko. Vse je prenovljeno. Veliki gostilniški prostori se kar blešče snažnosti. Nad njimi je cela plesna dvorana in še malo višje terasa, od katere se človek ne more ločiti, ker pravi razgled se nudi šele z nje. Spodaj so urejene prostorne, vse nanovo preslikane in opremljene sobe za letoviščarje. Telefon je na razpolago, elektrika bo vpeljana in je že vse pripravljeno za njen svetli tok, pa tudi radio čaka na njo.

Popoldne sem imel prilike dovolj, da sem se prepričal, da sta tudi kuhinja in klet izvrstno oskrbovani, zato sem se proti večeru le težko ločil od vsega, kar nudi Šmarjetna gora za majhen napor in mal denar. Ljubljana je žarela od svitu zahajajočega solca, nad Gorenjsko je legal večni mrak, jaz pa sem se polagoma spuščal navzdol in v srcu čestital agilni družnici SPD nad pridobitvijo te mlade planinske postojanke.

I. P.

Iz akvaristove torbe

O bajerjih in mladih.

Sonce je doseglo 22. t. m. svojo kulminacijo na nebu in pojemale bo šest dolgih mesecev. Mali in veliki traven pa tudi še kimevec so za izlete ljubitelja vodožitja zelo ugodni; dovoljujejo mu namreč dvoje užitek, akvariranje in kopanje. Kosa breščici na travnikih in livadah in visoka trava nas ne ovira pri hoji. Pospravljeno je in kmalu bo postalo še udobneje, ko bodo poželi žito.

Zelo zanimivo je v sedanjem času opazovanje voda. Zlasti bajerjev, kjer vrvi življenja. Najbolje je, če ostanemo najmanj dve do tri ure na enem mestu, akvarirajoč in opazujoč. Marsikaj ujamemo, marsikaj zanimivega lahko vidimo. Pri Sinji gorici tik ob Ljubljani je globlja luža (bivša opekarska jama), premera kakih 20 metrov, ki je za časa poplavi v zvezi z Ljubljano. Na obali je nič koliko majhnih žabic, ki so se po končani metamorfozi podale na kopno. V vodi sami je pa precej ribje zaroda iz rodu krapovcev. Dno je na nekkih mestih kakor pokrito s školjkami, zaradi česar je v luži obilo pezdirkov, odraslih in mladih. Zelenike, pisance, pisane, rdečepрке, poedine andrage, ostrice, klene, klenice, koreslje, lenje in kako majhno škukico si lahko vlovimo, če se javimo pri g. Lichtenbergu na Kominu ob Ljubljani. Komin je naselje dveh stanovanjskih in treh gospodarskih poslopij južno Bevk. Od Komina do luže je preko Blatne Brezovice kakih 20 minut s kolesom. Majhne, dražestne, letošnje ščke tiče v goščavi, kjer preže na ribice. Ves ostali zarod je pa med rastlinami ali pa združen v jatah pod gladino, kjer je voda topla. V luži so naravno tudi večje ribe, ki jih lahko opazujemo. Zlasti enoletni ostrži nas bodo zabavali, ki plavajo, zaustavljajo se, v krajših ali daljših presledkih. Nasproti omenjeni jami čez Ljubljano je še nekaj luž (tudi bivše opekarske jame), kjer so poleg imenovanih rib še ploščici. Tudi pri Bistri sta dve jami. Za akvariranje prihajajo v poštev še jame pri Sostrem, ribnjaki g. Palmeta pri vasi Ig — Studenec in jezero v bližini Podpeči. Vse omenjene vode so zasebna last in je treba naprositi zaradi akvariranja posestnika za dovoljenje. V vseh teh ribnjakih in jamah naletim na raznotere živalce, ki prebivajo v vodah in ob vodah. V luži pri Sinji gorici

so kakor nikjer drugod zastopane rdeče pršice nalik majhnim rdečim kroglicam. V akvariju doprineso k pestrosti, zlasti če si izberemo večje komade. Ribe jih puste v miru. Živalce so skromne, trdne in ne zahtevajo nobene posebne nege. Pri čiščenju dna z natego ali gumijevu cevjo moramo pa paziti, da jih ne izvlčemo z odpadki in blatom, zaradi česar je potrebno, da si ogledamo po čiščenju odstranjenega nesnaga. Pršice poberejo z majhno žlico in jih vrnemo v akvarij.

Gojitelji zobokrapovcev pridejo v tem času v marsikako nepriliko, zaradi posoda, kajti samice jim podarjajo obilo zaroda. Mnogo blagoslova te vrste ima starosta ljubljanskih akvaristov g. Bukovec na Graberjevem nabrežju. Platypocillije, guppy, mečenoše ga kar zaporedoma osrečujejo. Samice zobokrapovcev je treba, čim se jim napne trebušček, dati v posebno posodo. Na dnu naj bodo nitaste alge, višje elodeje, na gladini pa plavajoči vodni mah. Samico hranimo obilno z vodnimi bolhami ali pa z nitkarji. Polžev ne damo v posodo, ker nam slabiče, ki leže na dnu, požro. Čim opazimo mladiče, jih poberejo s kozarcem, s stekleno lovko, s stekleno cevjo ali pa z žlico, če plavajo na gladini, in porodišnice, sicer si samica privoščijo marsikakega; če se je pa že spraznila, premetimo njo v akvarij k samcu. V tem je torej neprilika, da nam zmanjka stekel. V takih primerih si pomagamo s stekli za vlaganje kumaric in sadja. Hrana za take majhne živalce so infuzorije, katerih je dovolj v akvarijih s staro vodo. Sicer si jih sami vzgojimo. V kako stekleno posodo vlijemo vodo in vanjo denemo nekaj stebel sena, nakar postavimo posodo na sonce. V teku 48 ur se poraja obilica infuzorijev, ki jih vlijemo v zajemalko v akvarij mladičev. Za zobokrapovce pa niso infuzorije neobhodne, kajti že drugi dan po rojstvu se zanimajo za najfinejši piscidin in pa za majhne mladiče bolh in samokov. Pač so pa majhnim, komaj vidnim rdečim mrenicam potrebne. Pri mrenah je najbolje, če vzamemo parček po drsti iz akvarija; v stari vodi, kjer se je parček drstil, je dovolj infuzorijev.

Često se oglasi kak ljubitelj ali pa začetnik, ki si želi veleperk ali makropodov. Da bi se moglo ljudem ustreči, bi bilo umestno, da bi se kak član kluba bavil z vzgojo makropodov, s čemer bi ustregel tudi težnji vseh nas, saj klub gre za tem, da pridobimo čim večje število ljubiteljev.

kupcu, Bog ve, odkod doma. Prodal za tisočak in še stotak zraven. In je prekupec farmarju Jožini izplačal na roke za aro dva stotaka. Pa mu je naročil, naj bika odžene na kolodvor in naj z njim počaka na njega, prekupeca. Tam na železnici da bo žival prevzel, naložil na vlak in jo odpeljal v beli svet in v krvavo klavnico in mesnico. Jožina, farmar s Koroščevine, je ubogal prekupeca in storil po njegovi volji in zapovedi. Na železniški rampi je privezal bika za plot in čakal. — Čakal. — Čakal, dokler ni zavonilo poldne in mu je zakrutilo v želodec. Pogledal je Jožina, farmar, po cesti, ki bi po njej moral priti njegov kupec po bika, ozrl se na vrata poleg rampe stoječe gostilne, od koder je vonjalo in dišalo po gulažu, svinjski pečenki s kislim zeljem in praženim krompirčkom, pa po razlilih pijačah, in se potipal po žepu.

»Veš, Miško,« je dejal biku, »je rekla doma moja babnica Rozena, naj ne zapravljam in ne raztepljem denarjev, ki jih skupim za tebe. Ampak lažen in žejen ne bom stal tu zraven tebe, ki si debel in sit. Skočim v birtijo, založim in izpijem nekaj, ti pa prijazno izvoli tukajle počakati na me. Skozi okno pripazim na te in na tistega Švabo, ki te je kupil, da mi ne uide ta ne on ne ti. Da se ne bi dolgočasil,« je govoril smeje, »glej vlake in lokomotive in popotnike, ki vsak čas prihajajo na postajo, pa mi kasneje

za slovo poveš kaj novega. Pipa bi ti pustil in celo časopis bi ti kupil in stotček prinesel, da bi malo posedel, pokadil in bral, ampak nisi, Miško, nič več moj. Vse to naj ti preskrbi tvoj novi gospodar!«

In je farmar Jožina potegnil iz notranjega žepa denarnico, jo odprl in — se skoraj sesedel.

»Hudimana hudimanevega! In še enkrat tako! Ali je mogoče?« Ošlinil je palec in kazalec in nevarno prevrnil ona dva bankovca are. »Bog in bogme je! Je in je! Oh! Oh! Sveti križ božji! Glej! Glej! Ukanil se je, ukanil moj Švaba. Mesto are mi je izplačal celo kurpino! Eden bankovec je rdečkast — to je tisočak, drugi je plavkast — to je stotak! Vseh enajst mi je dal! Tako! Tako! Oh! Oh! Oh!«

Farmarju Jožini se je veselo in preveselo vrgalo v oči in so mu mustače zaplesale pod nosom. »Oh! Oh! Oh! Pa sedaj, Miškec? A, Miškec! Daj! Bilec moj lepi in prelepi, povej! No! Zini pametno besedo!«

»Mu-u-u!« je zatulil bik.

»Bistra živalica si bil, Miško moj, si in boš, dokler boš živ! Vedno sva se razumela in se rada imela. Domov, pravi! Domov! Kak bi jaz siromak zeval tu in se paril na soncu in vročino užival žejen in lačen! Domov! V uho in še kam naj me piše tvoj novi gospodar! Naj si poišče drugega norca mesto mene! Grep

Miško! Naravnost domov! Potni list sem mu izročil, on me je izplačal in amen besedi!« Farmar Jožina je stlačil denarnico nazaj v žep in s palico ošinil bika. »Zbogom, Miško! Srečno pot in rajšo! Nič ne bom jedel in nič pil in trošil denarja po oštarijah. Doma se nažlampam in z ženo Rozeno prevrnem kupico, dve na tvoje zdravje. Zbogom, Miško, še enkrat! Pa Švabo pozdravi!« In je farmar Jožina bika Mišku, za rampo privezanemu, obrnil hrbet, pljunil v pest in na gorjacho v njej pa ubral pot pod noge iz mesta na vzhodu na svojo farmo Koroščevino na zapadu. Na svojo farmo v Dolini meseca — Zgodilo se je to tistega dne ob pol ene popoldne — —

»Si prodal, Jožina?«

»Sem, Rozena!«

»Za koliko?«

»Za tisoč in sto!«

»Bog bodi zahvaljen! Ni dobro, no tu di preslabo ne. Kje je denar?«

»Jesti mi daj, Rozena! In v klet stopi po polič črnine! Niti belica nisem zapravil. Vse sem prinesel domov. Na, Rozena! Spravi peneze! Tisoč in sto!«

»Tisoč in sto? Ne, Jožina!«

»Kaj spet ne? Zmlraj nergaš!«

»To jih je samo dve sto! Kje je drugo? Ostalih devet!«

»Vse je to! Če ne poznaš denarja, ti nisem jaz kriv. To je stotak,« je pokazal farmar Jožina na plavi bankovec, »in to je tisočak!« je s kazalcem dregnil

rdečkastega. »Ti — ti, šavra šavrasta!«

»Si zblaznel, nesrečnež?« Rozena se je zgrabila za glavo in — se tudi skoraj sesedla. »Ne poznaš števil, teleban? Plavi je stotak in rdeči tudi stotak! Stotak! Nova, zadnja izdaja! Poglej! Odprl oči! Ti — ti šavre šavrasti!«

Jožina, farmar s Koroščevine, je pregledal številke na bankovcih — na obeh — na plavem in na rdečem, pa zaklel in se pridušil kakor le kaj — In tako dalje — —

Ob petih popoldne istega dne je bil farmar Jožina spet v mestu na vzhodu. Na kolodvoru. Na rampi. Tam in na tistem mestu, kjer je opoldne stal z bikom in čakal na švabskega kupca. Bika ni bilo. Ni ga bilo več. In Švabe tudi ne. Spravešal je Jožina, farmar, po vsej postaji, kje je njegov Miško in kje je Nemec. Nihče mu ni vedel povedati. Nihče prav svetovati. Pri samem gospodu postajnem načelniku je potrkal in ga prosil za pomoč. Objubil je gospodu načelniku sirovega masla, smetane in piščeta, če bi mu poiskali in našli bika! Zastonj!

»Telefončl bom! Telefon mi posodite!«

»Ogobjul me je, cigan nemški in prevartar!«

»Pomagačite mi! Ne zapustite me v nesreči in stiski!« — Oh! Oh! Oh! V stiski in nesreči veliki in preveliki, gospod poglavitna in plemeniti! V Trst telefončite in na Dunaj in v Pešto! Nekje mo-

rate najti mojega bika! Telefončite! Telefončite!«

In spet tako dalje — —

Od osmih zvečer tistega dne pa vse do danes posedeva farmar Jožina s Koroščevine v domači izbi za mizo, tuguje in žaluje za svojim izgubljenim bikom in pije — pije — pije na življenje in smrt. »Moj Miško! Bilec moj lepi in prelepi, preveč mi je težko za teboj! Oh! Oh! Oh! Bik! Moj bik! Tako krasota in lepota! Pod nič si odšel ti in trud moj in muke moje dveh dolgih let! Moj Miško! Miško moj! Za klava dva stotaka! Oh! Oh! Oh!« Pije farmar Jožina, kolne kakor Čič in kakor narodni poslanec iz opozicije zabavlja na vlado na vzhodu na vsa usta, ker meče med poštene ljudi denar, ki ga svet ne pozna. Zmerja in preklinja farmar Jožina, žaluje in tuguje in nihče ga ne more utolažiti, nihče potroštati. Samo kadar je pijan do onemoglosti, se njegove bolečine ohladi in popuste vsaj toliko, da zarjove na ženo Rozeno kakor črn kanibal na belo žrtev, preden ji ode-re kožo in jo natakne na raženj: »Vrag in vsi hudiči z bikom! Nič mi ni za njega! Še toliko ne, kolikor je za nohtom črnega! Samo mi je hudo in prehujo za verigo — za furželj — ki je z njim bil bik privezan za železniške planke in mi je z bikom vred propadel! — Oh! Oh! Oh! Rozena, pit pojdi! Nikar se ne žalosti! In še prinesi vrč iz kleti — Oh! Oh! Oh!« — —

Sportna nedelja

Ilirija se bliža vrhu tabele

toda tudi Maribor je v svoji zadnji tekmi spravil obe točki — Tekma Bolgarija : Jugoslavija je bila zaradi dežja odgojena

Ljubljana, 23. junija. Vsa pozornost nogometnih prijateljev je bila danes prav za prav osredotočena na dogodke v Sofiji, kjer bi morala danes naša reprezentanca odigrati odločilno tekmo z bolgarsko enajstoro. Kakor vsa letošnja balkanijada, je tudi današnja tekma postala žrtev deževnega vremena; Bolgari so se v tem pogledu zavarovali že vnaprej in že v soboto predlagali odgoditev, če se nebeske zatvorice ne bodo pravčasno zaprle. Dež je res bil vso preteklo noč in tudi še v teku današnjega dneva, tako da je bila za danes odročena tekma med Jugoslavijo in Bolgarijo zaradi nemogočega terena sporazumno odgojena na jutri.

V podsavaznem prvenstvu smo spravili danes pod streho še dve tekmi, in sicer med Ilirijo in Celjem v Ljubljani, ter med ČSK in Mariborom v Mariboru. Ilirija, ki je nastopila kot sigurni favoriti, je spravila obe točki in kopico golov za izboljšanje količnika. Njena pot gre lepo navzgor in če bo ostala dosled-

na še pri obeh preostalih nasprotnikih — Rapidu in Ljubljani in Svobodi v Mariboru — ji bodo morali železničarji radi ali neradi odstopiti prvenstvo.

Čakovečki SK je bil v gostih v Mariboru in ni imel sreče — kakor so mu že lani prerokovali na tujih igriščih. Izgubil je pičlo z nasprotnikom, ki ga v prvem delu prvenstva še zdaleč ni bilo mogoče primerjati z njim. Z dvema zmagama v zadnjih treh dnevih se je Maribor krepko približal vodilni skupini in dosegel skoraj polovico dosegljivih točk.

Po današnjih tekmah — včevši tudi srečanje med Mariborom in Rapidom na praznik — je stanje prvenstvene tabele naslednje:

Železničar	14	10	2	2	39:22	22	(6)
Ilirija	12	8	2	2	48:15	18	(6)
Rapid	12	7	0	5	36:16	14	(10)
ČSK	13	5	4	4	30:24	14	(12)
Maribor	14	6	1	7	17:33	13	(15)
Celje	13	3	3	7	19:31	9	(15)
Svoboda	12	2	3	7	13:56	7	(17)
Hermes	12	2	1	9	23:34	5	(19)

V naslednjem naša poročila:

Ilirija : Celje 7:1 (1:0)

Ilirija: Herman — Svetic, Luce — Unterreiter, Sočan, Bogme — Ice, Lah, Pikič, Slapar, Doberlet.

Celje: Vuksen — Koprivšek, Pressinger I — Miloš, Pressinger II, Volkar — Zupanc, Krivec, Mita, Hadži, Gobec II. V sicer prijateljski in lepo odigrani tekmi so belo-zeleni prišli do sedanjih zalogi podsavaznih točk nadaljnji dve in se še za korak približali cilju. Partija proti Celjanom ni bila

niti za trenutek prvenstvena,

to se pravi moštvi sta jo odbili v zelo ležernem stilu, ne da bi se pretirano naprezali. Spočetka je bilo nekaj borbe za našim igriščem, Celjani so forsirali svojo igro tjavendan visoko po zraku, dočim so se belo-zeleni trudili držati žogo pri tleh in jo s kombinacijami od moža do moža potiskati naprej. Igra je bila pri tem odprta, počasi pa se je vedno pogostje prenašala v celjansko polje in so končno domači vrtili protivniku stil igre, ki jim je bil bolj po godu, v drugem polčasu so se Celjani že povsem izprizpili in niso več mogli dati odpora. Uspeh take situacije je razviden iz naslova.

Belo-zeleni so se razigrali. Bil so v vsakem pogledu in v vseh vrstah za razred in več pred partnerjem. Predvsem so prednjačili v sigurnem startu, kombinirali so neprimerno boljše ter sploh prevladovali s tehničnimi sredstvi igre, kar je naposled moralo priti do izražanja v rezultatu, čeprav je napadalna vrsta dolgo pustila minevati priliko za priliko. Celjani sicer res niso postavili nasprotnika, po katerem bi se dala zmogljivost moštva prav oceniti, vendar za neko merilo so le bili, in po tem bi se reklo, da so belo-zeleni v sedanjih svojih formacijah in v pokazani formi enajstoro, ki lahko tvega tudi močnejšega protivnika z nado na uspeh. Le napad igra pred golom neodločeno; številka iz drugega polčasa naj ne vara. Dokler je bila nasprotnikova obramba v moči, ji ilirijanski napad ni mogel zlepa priti do živega kljub mnogim zrelim prilikam. Goli so padali šele po popolni kapitulaciji nasprotnega moštva, in je vprašanje, kako bi se bila stvar zasukala, če bi bil imel ta napad pred seboj odločnejšo in predvsem vztrajnejšo obrambo.

Celjani gotovo niso prišli v Ljubljano z velikimi nadami, morali so se pa vrniti domov s precejšnjim razočaranjem. Če od vsega začetka se niso razodeli kot nasprotnik velikega formata, videti jim je bilo takoj, da so se

živeli v vlogi podrejenega na polju. To so pokazali prvi njihovi napadali poskusi, ki jim je bil vtisnjen pekat nerodnosti, ki si prav ne upa, v obrambi so bili odločnejši, uspeli jim je dolgo zadržati začetek katastrofe. Igrali so skoraj ves čas brez srednje vrste, ki je skoraj vso igro igrala samo defenzivno, odhod začetni uspeh ogle obrambe. Pri tem se je sprva dobro držal vratar, ki je ubranil nekaj stvari v pravi lepih stili. Energično je pred njim čistil desni branilec, ki je še v poslednjem trenutku re-

Maribor : ČSK 2:1 (1:1)

Maribor, 23. junija.

Zadnje prvenstveno tekmo je odigral SK Maribor na svojem igrišču proti Čakovčevemu SK. Tudi za današnji nastop je vladalo precejšnje zanimanje in prišlo je tudi mnogo Čakovčanov, tako da se je na igrišču nabralo do 800 gledalcev.

Maribor je danes nastopil v nekoliko oslabilni postavi, vendar je v splošnem dal zadovoljivo igro. Za zmago je bila odločilna dobra igra obrambe v drugem polčasu, dočim krilski vrsta in napad nista zadovoljili. Zlasti v prvem polčasu sta ti dve formaciji igrali precej podrejeno vlogo. V ostalem pa Maribor ni mogel ponoviti one igre kot prejšnji četrtki proti Rapidu. Pokazal je zlasti požrtvovalnost in elan, toda fantje so igrali mnogo prepočasno in se niso prav znašli pred nasprotnikovim golom.

Čakovčani so v polju podali boljšo igro kot njihov nasprotnik, zlasti v prvem pol-

ču, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovčevsko s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Času, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilski vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opesala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji obrambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branila briljirala s lepimi odbojnimi udarci. Vrata je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad. Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa za služena, ker so bili domačini v finishu boljši.

Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

Tekme za srednje-evropski pokal

V drugo kolo pojdejo še: Slavija, Židenice, Juventus, Fiorentina, Hungaria in Austria.

Kakor je poročalo že nadeljsko Jutro sta v dveh sobotnih tekmah prvega kola za srednjeevropski pokal zmagala praška Sparta in Ferencvaros iz Budimpešte, ki sta se kvalificirala za vstop v drugo kolo.

Včeraj je bilo v tej važni srednjeevropski konkurenci odigranih še šest tekem, ki so se končale z naslednjimi rezultati:

v Pragi: Szeged:Slavija 1:0 (0:0); na Dunaju: Židenice:Rapid 2:2 (2:1) — Austria:Ambrosiana 3:1 (2:1);

v Budimpešti: Hungaria:Admira 7:1 (1:0); v Florenci: Fiorentina:Upest 4:3; v Turinu: Juventus:Viktoria (Plzen) 5:1 (3:0).

Po teh izidih in skupno z izidi prvih tekem v I. kolu, so se kvalificirali za vstop v drugo kolo še dve češki, dve italijanski ter po eno madžarsko in avstrijsko moštvo.

Zvezdna kolesarska dirka v Celje

Celje, 23. junija.

Klub slovenskih kolesarjev v Celju je priredil danes 13. zvezdno kolesarsko dirko v Celje, ki so se je udeležili ljubljanski in mariborski kolesarski podsavez, SK Slovenske Konjice, SK Misljinje iz Slovenjgradca in Klub slov. kolesarjev v Celju. Zagrebških dirkačev žal ni bilo. Določenihi je bilo pet prog. Rezultati v posameznih skupinah so naslednji:

Ljubljanski podsavez. Proga Ljubljana — Celje (75 km). A. Glavna skupina: Startalo je 6 dirkačev, na cilj jih je prišlo 5. I. Jule Katič (Hermes) 2:20. II. Fran Gartner (Ljubljana) 2:20. III. Jan. Oblak (Primorje) 2:20. IV. Pavel Smrekar (Ljubljana) 2:20. V. Ivan Svete (Primorje) 2:30.01.

B. Juniorji: Startalo je 8 dirkačev, na cilj jih je prišlo 6. I. Slavko Hamberger (Hermes) 2:20.3. II. Franc Bricelj (Ljubljana) 2:20.4. III. Armand Golob (Primorje) 2:20.01. IV. Ivan Stefančič (Ljubljana) 2:20.02. VI. M. Bizovičar (Sava) 2:30.01.

Mariborski podsavez. Proga Maribor — Celje (64 km). Tekmovala je samo glavna skupina. Startalo je 7 dirkačev, na cilj so prišli samo trije. I. Andrej Lozinšek (Železničar) 1:49.20. II. Ludvik Zadravec (Edelweis) 1:57.10. III. Josip Ajd (Železničar) 2:28.50 (s poškodbo).

SK Misljinje, Slovenjgradec. Proga Slovenjgradec — Celje (51 km). Izmed 7 dirkačev jih je prišlo 5 na cilj. I. Vinko Cajnko 1:22. II. Jože Miloh 1:22.02. III. Ivan Sešel 1:22.10. IV. Tone Gašper 1:26. V. Maks Teichter 1:45.

SK Slovenske Konjice. Proga Konjice — Celje (25 km). Izmed 6 dirkačev jih je prišlo 5 na cilj. I. Franc Bertonec 40.48. II. Eric Brudermann 41.50. III. Anton Bertonec 41.53. IV. Franc Prezelj 43.30. V. Jože Kralj 48.38.

Klub slov. kolesarjev v Celju. Proga Celje — Groblje — Celje (30 km). Izmed 7 dirkačev jih je prišlo 5 na cilj. I. Albin Zupanc 56.02. II. Mirko Fabijan 56.03. III. Slavko Lampret 56.03. IV. Anton Košič 56.04. V. Annton Košec 56.05.

Proge, razen proge Maribor — Celje so bile v razmeroma dobrem stanju. Vreme je bilo zelo ugodno, brez padavin in ne vroče. Dogodilo se je več neugod. Dirkač Ajd iz Maribora se je pri padcu močno poškodoval po obrazu in so mu v Konjicah nudili zdravniško pomoč. Kljub poškodbam je nadaljeval vožnjo in prišel v razmeroma dobrem času na cilj. Na posameznih progah so bile dosežene naslednje povprečne brzine: Ljubljana — Celje 31.1 km, Maribor — Celje 35.2 km, Slovenjgradec — Celje 37.3 km, Konjice — Celje 37.5 km, Celje — Groblje — Celje 32.1 km.

Upoštevati je treba razlike v progah. Izvrstno sta se izkazala SK Misljinje iz Slovenjgradca in SK Slovenske Konjice kot na novo ustanovljena kluba.

Zmagovalec na vsaki progi je prejel srebrno kolajno, drugi najboljši bronasto kolajno, tretji pa diplomu. Po dirki je bil sprevod kolesarjev po mestu s celjsko železničarsko godbo na čelu. Ta zvezdna

dirka je bila zelo pomembna za razvoj našega kolesarskega sporta. Zaradi nestalnega vremena je bilo število dirkačev pičlo, dirkači pa so bili kvalitativno zelo dobri. Uspehi so zelo lepi. Na progah Miribor — Celje, Konjice — Celje in Slovenjgradec — Celje so bili doseženi rekordni časi.

Lahka atletika

Miting v Mariboru

Maribor, 23. junija.

Dopoldne se je vršil na igrišču Železničarja ob Tržaški cesti lahkoatletski miting mariborskih klubov, katerega je priredil SK Maraton. Po neoficijelnih rezultatih je dobil Železničar 75, Maraton 54, Rapid pa 33 točk.

Rezultati so bili naslednji: tek 200 m: 1. Venuti (Železničar) 24.7; tek 400 m: Hofer (Rapid) 55.2; tek 1000 m: Kangler (Maraton) 34.51; stafeta 4 krat 400 m: Železničar 3:53; met diska: Lipavec (R.) 31 m; met kladiva: Guznik (Z.) 32.58; med krogel: Klotj (Z.) 11.38 m; skok v višino: Davidovič (Z.) 1.60; skok v daljino: Urbanek (Z.) 5.75 m.

Gozdni tek na Mrzlici

Celje, 23. junija.

Celjska Jugoslavija je priredila danes dopolne gozdni tek na Mrzlici, ki se ga je udeležilo 11 tekmovalcev, članov prireditelja in SK Laškega. Proga je bila zaradi razmočenega terena skrajšana na okroglo 4 km. Doseženi rezultati so bili naslednji:

1. A. Brunšek (Jug.) 14:50; 2. E. Matko (Laško) 16:00; 3. N. Grebenc (Jug.) 16:30.

FC Servette v Beogradu. Švicarsko moštvo Servette je včeraj odigralo prijateljsko tekmo z Jugoslavijo, ki se je končala neodločeno 5:5 (3:1).

Ljubljanska hazenska reprezentanca v Zagrebu. Včeraj je v Zagrebu gostovala hazenska reprezentanca Ljubljane, ki je izgubila tekmo s 6 : 11 (2 : 6).

Nogomet v Kranju. V Kranju je včeraj gostoval domžalski Disk proti domačemu Korotanu in izgubil tekmo z 0 : 7 (0 : 2).

Naše gledališče

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 24. junija: Plesni večer Mete Vidmarjeve. Cene od 14 Din navzdol.

Torek, 25. junija: Izdaja pri Novari. Red Cetrtak.

Sreda, 26. junija: Izdaja pri Novari. Red Sreda.

OPERA.

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 24. junija: zaprti.

Torek, 25. junija: Faust. Red C.

Sreda, 26. junija: zaprti.

Cetrtak, 27. junija: Faust. Red Cetrtak.

Drevi bo produkcija plesne šole Mete Vidmarjeve, na kar opozarjamo naše občinstvo. Gojenke bodo izvajale svoje studije in tehnične elemente plesa deloma po narodnih pesmih, deloma pa po glasbi, ki je nalašč komponirana za to. S solističnim plesom bo nastopila tudi gdca Meta Vidmarjeva. Ljubitelji čiste plesne umetnosti opozarjamo na plesno šolo Mete Vidmarjeve, kjer bodo izpolnile ona in njene gojenke ves večer z zanimivim plesnim sporedom, ki daje v prvi vrsti vpogled v delo in razvoj. Cene so globoko znižane od 14 Din navzdol.

Vremenski pregled

Evropa: Visok pritisk z jasnimi vremenskimi vladar na severovzhodu. Hladna depresija vlada še nad Sredozemskim morjem in povzroča oblačno vreme, mestoma dež, v Južni Evropi in na Balkanu. V Jugoslaviji oblačno po vsej kraljevin, mestoma rahel dež. V teku zadnjih 24 ur je deževalo domala po vsej državi. Temperatura se je povprečno dvignila za 3 stopinje, minimum Plevlje 7, maksimum Velika 25.

Novosadska vremenska napoved za danes: Počasno se bo zvedrilo na severovzhodu, na južni polovici pa bo še vedno oblačno in v mestoma rahel dež. Ponoven dvig temperature.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! „

Materine počitnice

Nedavno se je oglašila pri meni mati ene mojih učenk. Na roki je nosila pol leta starega otroka, dva sta se je držala za krilo. Prišla je s prošnjo: »Dajte, spravite našo Tončko (mojo učenko) v kako počitniško kolonijo. Vidite, kako je boleha in shujšana. Lansko leto se je tako popravila, sedaj pa zopet hira.« Pogledala sem jo: upadla, zgubana lica in udrti oči so pričale o lakoti, ki je stalen gost v njihovem »domu«. Ostareli obrazek otročička na njenih rokah ti zvabi trpko vprašanje: »Kaj pa je tebe treba bilo?« Oče je že več let brez posla, samo tu in tam dobi kak priložnostni zaslužek. Redni družine je sedaj mati. K družinam hodi pomivat in pospravljat, da zasluži za hrano. Moža ni skoro nikdar doma. Pravi, da hodi iskat dela. Tako mora še tisto sama napraviti, kar bi lahko on. Toda »ona« skrbi samo za prirastek v družini. Pri tej izjavi se pojavi na njenem obrazu top izraz. Koliko tragike je v takile »družinski idili!« Pri gospodinjstvu je desetletna Tončka njena desna roka: male tri oskrbuje v materini odsotnosti, pa za kosilo pripravi. Zato vprašam mater: »Kako boste pa sami vse zmogli, če bo šla hčerka v kolonijo?« Tudi to bo šlo: malega bo jemala s seboj na delo. Večja dva bosta pa čez dan pri sosedih. Po pač zvečer nekoliko več dela. Rada vzame nase še večje breme, samo da si deklica opomore. Torej dobro, otrok bo šel v kolonijo, se bo navzvil svežega zraka, solnce, se bo do siteda najedel, nakopal, odpočil — kaj pa mati?

Ali ne bi bila mati najbolj potrebna počitnice, da bi si nabrala novih moči za prenašanje čisto pretežkih bremen? Imamo vse mogoče socialno-zaščitne zakone, mnogi so izdelani samo za zaščito mater in imajo namen varovati ženo kot nosilko novega rodu. Toda ne glede na to, da je večina teh zakonov samo na papirju, bo zaščita materinstva pomanjkljiva, dokler ne bo oskrbela materam enkrat na leto pravega oddiha. Ta zahteva nikakor ni pretirana, temveč mora vsak, kdor premisli položaj večine naših mater priznati, da je prav zelo upravičena.

Uživimo se v življenju matere, v njen današnji položaj. Od nje se zahteva, da rodi čim več otrok in tako ji še samo pogosti porodi izčrpajo njene telesne in duševne moči. Pa ko bi rodila vsaj ob primerih hrani in potrebi! A pogosto nima najbolj potrebnejšega niti zase, niti za otroka. Po nekaj dneh je že primorana vstati, ko vidi okrog sebe vse v neredu. Večkrat mora

tudi čim prej z doma za zaslužkom, sicer bo njena delodajalka vzela drugo pomočnico. Ker se ne more paziti in izogibati težjih del, nastopijo pogosto komplikacije, vnetja, ki imajo hude, dolgotrajne posledice. A za zdravljenje ni časa, ne denarja, tudi za počitek ne. Otroci hočejo jesti, morajo biti oblečeni. Tudi če mož zasluži, za vzdrževanje družine njegova plača skoro nikjer ne zadostuje. Tako leži skoro povsod glavni del bremena na ženi. Čez leto ali pol-drugo leto pa pride zopet otrok ali pa splav — in tako naraščajo skrbi v istem razmerju, kakor pešajo moči in zdravje. Tako se čisto zgodi, da se mati zruši, ko jo družina najbolj potrebuje.

Ko bi imela mati sredstva in čas za primeren oddih, ko bi imela tudi ona kdaj dopust in počitnice, bi bilo bolje zanj in za družino. Ona sama bi s večjim veseljem delala, ker bi imela tudi več odporne sile, a blagodejni vpliv bi občutila vsa družina. Kako trpko mora vplivati na otroke, ko morajo gledati, kako se muči zanje njihova vedno utrujena in boleha mati! V kakšno zadoščanje bi bila družini zavest, da bo tudi mati prišla na svoj račun, da si bo tudi ona vsaj za nekaj tednov oddahnila od neprestanega napora in skrbi.

Prav tako, kakor sedaj prirejuje kolonije za otroke, bi morali prirediti tudi kolonije za matere. Tiste, ki lahko nekaj počijo, naj bi same prispevale, četudi ne polne oskrbnine, ostalo naj bi pa dodale razne institucije, društva, uradi, bolniške blagajne. Vsekako bi se pa moral omogočiti tak oddih revnim materam, ki imajo po več otrok. Bivanje v koloniji bi moralo biti seveda brezplačno. Saj tiste, ki so oddih najbolj potrebne, itak ne zmorejo za svojo uporabo ničesar.

Sveveda je pa mnogo bolj preprosta zadeva poslati na oddih, na počitnice otroke, ali pa tudi moža kot pa mater. Saj vidimo, da je pri hiši vse narobe, če je mati le en dan z doma. Da bi jemala mati kar vso družino s seboj, posebno če so otroci še majhni, nima pomena, ker bi se v tem primeru prav nič ne odpočili. Potrebno bi bilo, da gre mati sama na počitnice, a da je zagotovljena, da so njeni otroci med njeno odsotnostjo v dobrih rokah. Za to bi morala skrbeti primerna zavetišča, kjer bi bili otroci v oskrbi zaščitnih sester, dokler se mati ne vrne. Samo na ta način bi se tudi ona v resnici »oddahnila«. Da to ni nekaj nemogočega, pričajo primeri iz raznih držav, kjer so že davno uvedli take materske kolonije, pa so se prav dobro ob-

nesle. Ponekod so začela s takimi kolonijami posamezna društva, ki so organizirala v svoji režiji te vrste pomoči materam in otrokom, a so jim šle oblasti vedno v toliko na roko, da so krile stroške za one matere, ki niso mogle plačati svojega deleža. Danes te vrste zaštite materinstva lepo napreduje. Najlažje bi se izvedla v okviru bolniških blagajn in podobnih socialnih institucij.

To bi materam več koristilo kot vse fraze o svetosti materinstva. Namesto, da so uvedli tako imenovani materinski dan, naj bi se spomnili na kak bolj konkreten dokaz o spoštovanju materinstva.

Enkrat se smehlja!

Predsednik irske vlade de Valera z nasmeškom, kakor ga doslej še ni ujela fotografska plošča

Konec zločinske kariere

V Burgu pri Magdeburgu je ustrelil svojo ženo in sebe neki 28 letni Ernst Berheine po zelo pestrem pustolovskem življenju, ki so mu pa šele pred nekoliko tedni prišli na sled.

Berheine je bil iz imovite družine, a je že celo vrsto let

izvrševal obrt drznega tatu in vlomilca,

ne da bi ga zavoljo njegove nedolžne zunanosti in izvora kdo osumil teh zločinov. Pred nedavnim je zanimal tudi hud požar v velikem premogetnem skladišču neke tvrdke. V skladišču je imel za visoko vsoto zavarovalno čoln in zavoljo zavarovalnine je podtaknil ogenj, da bi se z njo rešil velikih dolgov,

ki si jih je naprtil z razvratnim življenjem.

Sprva so požara okrivili nekoga drugega, potem pa je padel sum polagoma nanj. Ko so ga hoteli pred nekoliko tedni aretirati, je ubil nekega policijskega uradnika in zbežal na Francosko. Od tam se je te dni vrnil in ga je skrivala žena. Policija ga je izsledila, a ga ni dobila več živega v roke.

Anglija v temi

V treh velikih pristamskih mestih, Rochesteru, Chathamu in Gillinghamu, sta angleško zračno in mornariško ministrstvo odredila te dni vaje z zatemnitvijo.

Na velikem ozemlju 100 kvadratnih milj so morali v noči ugasniti in zakriti vse luči. Hoteli so dognati, da-li letalom v takšnih okoliščinah lahko uspe obmetavanje mornariških arzenalov in ladjedolnic z bombami. O uspehu teh manevrov še ni nič znanega, poročajo pa, da bodo slične poskuse v bližnjem času napravili tudi v drugih, vojaško važnih angleških krajih.

Narod, ki pozablja brate v sužnostih, tepta svojo čast! »Bran-i-bor« se briga zanje. Pristopajte!

Za vroče poletne večere

nam kaže ta slika tri okusne najnovejše ženske modne kreacije

Avto ali aero — kakor hočeš

Najnovejša iznajdba v tehnični stroki je avtomobil, ki se da v kratkem času spremeniti v aeroplan s krili ob strani

V globoki žalosti sporočamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da nas je dne 22. t. m. ob 10. uri v 40. letu starosti za vedno zapustil naš predobri sin, soprog in oče,

MILAN KERDA

učitelj v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 25. junija ob štirih popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Mariboru v rodbinsko grobnico.

ANA KERDA, mama — VIDA, soproga — TATJANA, hčerka, in ostali sorodniki

Zanimiv spomin na volitve 1848.

Zgodba o mladem slovenskem državnem uradniku in njegovi agitaciji pri volitvah za frankfurtski državni zbor

Kronika slovensk' mest, ki si je zadela hvalažno vlogo, da obuja današnjemu in bodočim rodovom podobe o kulturnem in političnem delovanju in nehanju, kakor so ga kazala naša mesta v preteklosti, je v svoji zadnji številki objavila zanimiv članek izpod peresa ravnatelja Narodnega muzeja dr. Josipa Mala »Ljubljana in volitve za frankfurtski državni zbor«, ki je brez dvoma vreden, da ga v glavnih oblikih podamo tudi tistemu širokemu krogu čitateljev, ki jim revija morda ne pride v roke. Kakor bo najbrž vsem, ki so si ohranili vsaj nekaj površnega zgodovinskega znanja, kakršno so dajale nekdanje avstrijske šole pri nas, gotovo še v spominu, je viharno leto 1848. sprožilo med Nemci živahno, mogočno gibanje po ureditvi močne, enotne Nemčije, ki bi imela krepko osrednjo vlogo in skupen narodni parlament. Posebna ustavotvorna skupščina v Frankfurtu ob Mainu naj bi določila način ustavne vladavine za to novo Nemčijo, ki naj bi obsegala vse dežele, ki so kdaj v zgodovini pripadale nemški državi. Po tem načelu bi se morale vključiti v Nemčijo tudi avstrijske, slovenske in češke dežele, čeprav bi bilo to v popolnem nasprotju z vodilno mislijo pokreta 1848, da naj si namreč vsak narod po svoje uredi vse svoje javno in kulturno življenje.

Propaganda za udeležbo pri volitvah za frankfurtski državni zbor je bila po vseh avstrijskih deželah prav živahna in izprva so se tudi Slovenci v svojem udeleževali gibanja. »Novice« so priporočale nekatere osebe, ki bi bile sposobne, da zastopajo v Frankfurtu koristi dežele, in njihov urednik Bleiweis je bil imenovan celo za člana gubernijskega volilnega odbora. A ko so ob spoznanju, da življenju Slovanov v bodoči enotni Nemčiji ne more biti mesta, najprej Čehi izjavili, da se frankfurtskih volitev ne udeležijo, se je kmalu tudi med Slovenci pričela živahna, široko razpredena agitacija za abstinenco. V Ljubljani, ki je

takrat štela 19.063 duš, ni bilo za volilne moče oddanih niti 800 glasov, a od 126 volilnih moč je prišlo 15. maja na volišče samo 96. S 63 glasovi je bil za poslanca izvoljen nemški pesnik Anastazij Grün (grof Anton Aleksander Auersperg), za namestnika pa trgovec Lambert Kukman. Slovenskemu življu tuje in odtujeno meščanstvo, predvsem pa z nenarodnim duhom prepregana birokracija se je seveda udeležila volitev, ki jih je vlada vzela pod zaščito in je volilnim močem in komisarjem plačevala celo potne stroške.

To kranksko uradništvo je kmalu potem, ko je bila odpravljena prejšnja, vsako odkrito in svobodno besedo dušeca cenzura, neki dopisnik v nedeljski večerni prilogi »Wiener Zeitung« dne 9. aprila 1848 ostro napadel. Samopašna politika, je zapisal, ki je narode očila, da bi jih zaslužila, ter jih nalašč puščala v nevednost, da jih je mogla potem uporabljati kot čredo brez lastne volje za svoje nečedne namene, ni nikjer v vsej Avstriji rodila hujšega razdejavanja kakor vprav na Kranjskem. Slovensko ljudstvo so hoteli ponižati kot žival, ki hvalažno zabije iz rok svojega gonjača. Zato pa tudi uradništvo ni bilo nikjer med ljudstvom tako osvoščeno, kakor tukaj, ker je vladi vedno pomagalo, da bi se narod ne zavedel svojega bednega položaja, v kalli je skrbno zatrla vsako duhovno gibanje, vsako narodnostno stremenje, pa če je bilo v svojih namerah še tako plemenito. Za nagrado so taki uradniki hitro napredovali in prejeli visoko doneče naslove, dočim so možje, ki so goreli v skrbi za blago naroda, grdo zapostavljali. Naj bi rajši mesta, na katerih sedijo nevedniki, zavzeli — še preden se izlijejo pogubonosni temni oblaki — možje, ki razumejo ljudstvo in ki hočejo delovati v njegovem duhu. — Sveveda je ta članek vzbudil v Ljubljani ogromno vzmernjenje. Na vladni seji so sklenili naprositi nižje-avstrijsko deželno vlado, da bi napravila »primerne« ko-

rake proti listu in o uspehu poročala v Ljubljano. A prošnja je ostala neustlišana: nižje-avstrijska vlada je odvrnila, da želji gubernija ne more ugoditi, kajti od kar je odpravljena cenzura in je dovoljeno javno razpravljati o zadevah deželne uprave, se je spremenil tudi pojem razhajenja časti.

Po tem uvodu nam bo lahko nazorno jasna vloga, ki jo je v tem zanimivem in važnem zgodovinskem razdobju odigral neznan, mlad slovenski uradnik, Ljubljancin J. Bučar, konceptni praktikant pri ilirski kameralni prokuraturi. Ko so se 1. marca 1849 vršile v Ljubljani nadomestne volitve za Frankfurt, je Bučar z drugimi zavednimi Slovenci razvil prav živahno agitacijo za abstinenco. V »Leibacher Zeitung« je objavil članek, češ, da je ministrstvo s tem razpisom izvajajoče nastopilo zoper duhovno in materialno dobrobit slovenskega naroda. Zaradi tega članka in zaradi nasprotovanja pri volitvah ljubljanskega poslanca je prišel Bučar v disciplinarno preiskavo. Očitati so mu politično rovarstvo, češ, da je namesto v urad zahajal na razne shode po deželi in nastopal tam kot nepoklican ljudski govornik tako za časa volitev v dunajski državni zbor, kakor tudi ob volitvah v frankfurtsko narodno skupščino, ki jih je na vsak način hotel preprečiti. Na dan volitev, 1. marca 1849 je prišel v rotovski dvorano, ki je bila določena kot volilni lokal, da bi, če bo treba, tam javno izpregovoril proti volitvam. Ko je vstopil, je našel tam ljubljanskega kresijskega (okrožnega) glavarja barona Mac-Neven O. Kellyja, ki je bil volilni komisar, z njegovim pisarjem, takoj za vrati pa gručo, kakih 25 do 30 kmečkih volilcev iz ljubljanske okolice. Bučar se je z njimi pozdravil, potem pa jih je vprašal: — Ali boste volili?

Ko mu kmetje, ki se še niso prav odločili, niso dali jasnega odgovora, jim je ironično dejal:

— Volite ali pa ne, kakor hočete. Če mislite voliti pa bana Jelencica volite za poslance, cesarja Ferdinanda pa za namestnika.

Kresijskemu glavarju je bila Bučarjeva navzočnost na volišču skrajno neljuba in iz vse duše se je bal, da ne bo drzni praktikant skušal preprečevati volitev. Prijel ga je rahlo za roko in ga ljubeznivo spravil na

drugi konec dvorane, sam pa je pristopil h kmetom. Ko so ga nekateri vprašali o tem, kakšen namen imajo volitve in kakšno korist naj od Frankfurta pričakujejo, jim je volilni komisar stereotipno odgovarjal slovenski:

— Saj je od ministrov prišlo, da vas imamo poklicati, to mora dobro za vas biti, če ne bi vas ne bili poklicali. Saj veste, da bi vas za kaj slabega ne bili poklicali. Tukaj vidite pametne gospode iz Ljubljane, ki bi tudi ne bili prišli, ako bi dobro ne bilo.

Tako naivna argumentacija kmetov seveda ni mogla zadovoljiti. Med glavarjem in Bučarjem, ki mu žilica nikakor ni dala miru, da bi v dvorani prikival svoje mnenje o vsej stvari, je še nekajkrat prišlo do rahlih incidentov in nazadnje je glavar ves razkačen nemški zakričal:

— Gospod Bučar! Da mi ne spregovorite niti besedice s kmeti, sicer vam moram odkazati prostor. Tjale sedite, tam je vaše mesto in bodite mirni. Spregovorite mi le eno besedo s kmeti, pa sem jaz mož, da jaz sem mož — in pri tem se je trkal na prsa — ki vas da iztirati ven.

Bučarja so potisnili na grešno klopo ob srednji steni dvorane, a preden je sedel, je še ves razburjen izjavil glavarju, da bo odgovoril, čim bi hotel kdo javno predavati. Nato je baron Mac-Neven očitno izjavil, da se odpove vsakemu poučevanju ljudi glede namena volitev in glede želja ministrstva. Krepko je segel Bučarju v roke in oba sta si dala častno besedo. Mož beseda sta ostala oba, tedaj pa je mestni tesarski mojster Košir pristopil k svojim kmetiškim sovotilcem in jih pričel nagovarjati. Kmetje pa očitno tudi z njegovimi nazori niso soglašali. Kmalu zatem je stopil eden iz njihove gruč ter proti volilni mizi vprašal:

— Tako, kaj je zdaj vaša misel?

Kresijski glavar se je v svoji razburjenosti ustrašil, da velja vprašanje Bučarju, naj jim pojasni slovensko stališče, in se je obregnil ob vpraševalca:

— Vi nimate za une govoriti, bo že vsaki zase govoril

— Eden mora za vse, je skromno pripomnil kmet, vsi ne morejo na enkrat govoriti. — Vi nimate tukaj govoriti, je rezko odrobil volilni komisar.

Govornik kmetov, ki na svoje vprašanje ni dobil pojasnila, ga je užaljen zavrnil: — Če pa ne smemo nič govoriti, pa raji nič.

Po nekaj minutah so kmetje molče zapustili volilni lokal. Le trije od njih so ostali v dvorani in Bučar je sodil o njih, da se jim je imenito zdelo, da so smeli k volilni mizi, in pristavil, da zanje veljajo pesnikove besede, da »napol so jih privlekli, napol pa tje so sami jo mahnilci. Vsega skupaj so od kmetov volili le trije, njim pa se je pridružil 21 ljubljanskih volilcev. Zaradi tako pičle udeležbe se je moral kresijski glavar predsedstvu deželne vlade opravičiti. Po tem je obtožil praktikanta Bučarja, da je s svojim vplivom med podeželskim ljudstvom izrazil njihovo abstinenco. Da bi paraliziral učinek te ovadbe, je Bučar sam v posebni vlogi na notranje ministrstvo podrobno opisal vse potek volitev in zaključil z obtožbo, da je baron Mac-Neven, grozeč z nastilnimi sredstvi, kruto kršil svobodo govora v trenutku pravažnega javnega akta, ko je šlo za odločitev o vitalnem političnem vprašanju.

Usoda zgodovine se je v nadaljnjem poteku stvari postavila na Bučarjevo stran. Frankfurtski parlament je namreč v zgodnji pomladi 1849 sklenil ponuditi dedno cesarsko krono nove Nemčije, ki se je zanj na tistem potezal habsburški Dunaj, pruskemu kralju. V Avstriji so začeli vsi frankfurtsko afero gledati pod čisto drugačnim kotom in črni oblaki, ki so se grozili zili nad Bučarjevo glavo, so se kmalu razpršili. Finančni minister Kraus je s svojim odlokom dne 4. julija 1849 sporočil guvernerju grofu Welserschimbu, da ni Bučarjeva agitacija v tisku proti volitvam, niti njegov nastop pri volitvah samih nikakor nista take narave, da bi se samo zaradi tega moral opustiti iz državne službe. Pač pa se je Bučar ob tistem času zamen potovala za nastavitve pri državnih pravdnistvih. A ko je bil Bučar pozneje poklican na Dunaj k sodelovanju pri poslovenitvi državnega zakonika, si je nekdanji proti-frankfurtski govornik tako dobro ukrcil pot, da mu je vlada kot spreobrnjencu podelila mesto odvetnika v Postojni.